

פרק 13 - שירותי בריאות

הערה: על שירותי הבריאות הניתנים ע"י המינהל לשירותים חברתיים בעירייה, ראה/י פרק 16 - שירותים חברתיים.

מקורות והגדרות

לוחות 1-5, 8: משרד הבריאות, שירותי מידע ומיחשוב, תחום מידע

המעון לבריאות הנפש - יפו נסגר במהלך שנת 2005 ועקב כך קטגוריית מוסדות אשפוז בבעלות ממשלתית (בת"א-יפו) נותרת ריקה.

- מיטות** - מספר המיטות התקניות בסוף השנה על פי התקציב שאושר למוסד.
  - מחלקה פנימית** - כוללת גם את המחלקה הקרדיולוגית.
  - קבלות** - עד 1999 כולל העברות בין מחלקות. משנת 2000 - לא כולל העברות בין מחלקות.
  - אחוז תפוסה** - זהו אחוז תפוסה בפועל ובחישובו נלקח מספר המיטות המופעלות ולא מספר המיטות המאושרות בתקן.
  - שהייה ממוצעת** - שורת הסה"כ בלוח 13.5 מתייחסת לשהייה ממוצעת ללא העברות בין מחלקות.
שורת הסה"כ בלוח 13.7 מתייחסת לשהייה ממוצעת כולל העברות בין מחלקות.
- הערה:** כל הנתונים בלוחות 1-8 אינם כוללים ילודים.

הסבר לתרשים "המרכז הרפואי ע"ש סוראסקי תל-אביב-יפו"
המדד חושב ע"י כך שהנתונים ב-1998 הוגדרו כ-100 ('נקודת האפס') וכל עלייה או ירידה מהערך המספרי חושב יחסית לנתונים אלו. לדוגמא, אם ב-1998 מספר החולים שיצאו מ"איכילוב" היה 74,329 וב-1999 המספר עלה ל-81,347, אזי המדד יראה על העלייה מ-100 ל-109.

לוחות 6-7: מרכז רפואי ע"ש סוראסקי תל-אביב, אגף המחשוב

לוחות 9-10: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון

לוחות 11-12: הלמ"ס

תיאור והסבר

1. בתי חולים

בשני העשורים האחרונים גדל מספר מיטות התקן במוסדות האשפוז בעיר (שכוללים מוסדות למחלות ממושכות) ב-106% (מ-1,588 מיטות בשנת 1987 ל-3,265 בשנת 2007). שיעור המיטות ל-1,000 נפש באוכלוסייה ממוצעת בעיר הגיע ב-2007 ל-8.5 לעומת 7.9 ב-1997; זוהי עלייה של 8% ב-10 השנים האחרונות (לוח 13.1). ככלל, לאורך השנים, הגידול במספר המיטות במוסדות האשפוז בת"א-יפו תואם לגידול באוכלוסיית מחוז תל-אביב (ואכן, מוסדות אלו משרתים את אוכלוסיית המחוז כולה).

מיטות התקן במוסדות האשפוז בעיר מהוות 7.8% מסה"כ מיטות התקן בישראל (3,265 מתוך 41,871). אם נוציא מהחשבון את המיטות לחולי נפש (שמהוות 8% מהמיטות בישראל), יהיה אחוז המיטות בעיר 8.5% מסה"כ הארצי. אחוז המיטות למחלות ממושכות בעיר מכלל המיטות עומד על 58%, והוא גבוה מהשיעור הארצי (55%).

ישנה מגמת ירידה בחלקן היחסי של מיטות התקן במרכז רפואי ע"ש סוראסקי ("איכילוב") מסה"כ מיטות התקן בעיר מ-60% ב-1987 ל-32% ב-2007, וירידה במספר הקבלות ל"איכילוב" מסה"כ הקבלות למוסדות האשפוז בעיר מ-74% ב-1987 ל-68% ב-2007.

בראשית 1992 הושלמה העברת מחלקות בית-חולים רוקח ממשכנו ברח' בלפור לביה"ח "איכילוב". בכך הושלם איחוד בתי החולים "איכילוב" ורוקח. לצורך האיחוד נבנו בית חולים לילדים ("דנה") ומחלקות ומכונים חדשים, במרכז הרפואי הנ"ל. ביולי 1997, הסתיימה העברתו של "בית יולדות" למשכנו החדש במרכז הרפואי ע"ש סוראסקי ("איכילוב"). במרכז הרפואי תל-אביב ע"ש סוראסקי ("איכילוב") היו בסוף 2007 1,050 מיטות, בהתפלגותן בין המחלקות אין שינוי מאז שנת 1999.

מספר מרפאות החוף של בית החולים "איכילוב" בשנת 2008 עמד על כ-150 ומספר הביקורים במרפאות עמד בשנה זו על כ-1,206,307 ביקורים. בשנת 2008 ביקשו 42% מכלל הסטודנטים המועמדים לסטאז' בארץ להתנסות ב"איכילוב". בנוסף, שיעור הרופאים המתמחים שעברו את בחינות שלב א' עמד בשנה זו על 82.5%, שיעור עוברי שלב ב' עמד על 100%.

"איכילוב" (לא כולל יולדות, הריון בסיכון גבוה, ילדים ופגים) משרת בעיקר את תושבי ת"א-יפו. כמחצית מהמאושפזים בו בשנת 2008 באו מת"א-יפו, היתר באו בעיקר מחולון, רמת גן ובת-ים (18%), ומגבעתיים ובני ברק (4%). לעומת זאת, רק 40% מהמאושפזות במחלקת יולדות באו מהעיר. היתר באו בעיקר מחולון ומרמת גן (14%), ומגבעתיים, בת-ים ובני ברק (10%). 46% מהמאושפזות במחלקת נשים באו מהעיר; היתר באו בעיקר מחולון רמת גן ובת-ים (19%) ומגבעתיים ובני ברק (5%).

אחוז התפוסה ב"איכילוב" עמד על 118.8% בשנת 2007 בהשוואה ל-96.3% ב-2002. אחוז תפוסה גבוה במיוחד נרשם במחלקות הבאות: השהייה (1,905%), פה ולסת (259%), אונקולוגיה (216%), נשים (199%) ואף אוזן וגרון (172%) (לוח 13.4).

ב-2007 השהייה הממוצעת ב"איכילוב" הייתה 5.3 ימים, בדומה לשנים קודמות מאז שנת 2001. השהייה הממוצעת הייתה גבוהה במיוחד במחלקות לגריאטריה סיעודית, שיקום, גריאטריה אקוטית, טיפול מיוחד בילוד ובכירורגיה פלסטית (32.8, 30.4, 18.0, 12.3 ו-11.9 ימים, בהתאמה) (לוח 13.5).

חלקם של גילאי 65 ומעלה בקרב כלל החולים היוצאים מבתי החולים העירוניים-ממשלתיים עלה מ-22% בשנת 1972, ל-28% ב-1978/79 ול-34% ב-2008 (לוח 13.6).

ב-2008 היו 152,263 (2007 - 148,777) פניות לחדר המיון של "איכילוב" (ללא מיון מילדותי ומיון גניקולוגיה), מהן 54% היו של גברים ו-46% של נשים. 53% מהפניות היו של תושבי ת"א-יפו, 12% מכל אחת מהערים: חולון ורמת גן, 7% מבת-ים וגבעתיים, והיתר 28% מיישובים אחרים.

התפלגות הפונים לפי קבוצות גיל היא כדלהלן: 0-14 - 16%, 15-29 - 22%, 30-64 - 36%, 65-74 - 9% ו-75+ - 17%.

בשנת 2008 עמדה השהייה הממוצעת בחדר מיון כללי למשתחררים על 151 דקות והשהייה הממוצעת בחדר מיון ילדים למשתחררים - 159 דקות.

ב-2008 היו 9,213 (2007 - 9,105) פניות למיון גניקולוגיה ו-24,866 (2007 - 22,913) למיון מילדותי. התפלגות הפונות למיון גניקולוגיה לפי גיל היא כדלהלן: 0-14 - 0.1%, 15-29 - 35.6%, 30-44 - 55.3%, 45-64 - 7.2% ו-65+ - 1.7%. התפלגות הפונות למיון מילדותי לפי גיל היא כדלהלן: 15-29 - 31.7%, 30-44 - 67.6% ו-45-64 - 0.7%.

יש לציין שחלק ניכר (86%) מהמאושפזים ב"איכילוב" ב-2007 התאשפזו דרך חדר המיון ולא דרך אשפוז מוזמן מראש.

2. ביטוח רפואי

התפלגות המבוטחים בעיר לפי קופות החולים שונה מההתפלגות הארצית, ב-2008: 42.5% מבוטחים בקופ"ח של ההסתדרות הכללית (בישראל - 52.8%), 44.5% בקופ"ח מכבי (בישראל - 24.6%), 6.3% בקופ"ח לאומית (בישראל - 9.3%) ו-6.6% בקופ"ח מאוחדת (בישראל - 13.3%). מבין שלושת הערים הגדולות, אחוז המבוטחים בת"א-יפו בקופת החולים הכללית הינו הנמוך ביותר, ואחוז המבוטחים בקופת חולים מכבי - הינו הגבוה ביותר. דפוס דומה נמצא גם בשנים קודמות (לוח 13.10 ולוח 13.11).

חוק ביטוח בריאות ממלכתי נכנס לתוקפו ב-1.1.1995. על-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כל תושבי ישראל מבוטחים בביטוח בריאות. לפיכך, כל תושב חייב להיות רשום באחת מקופות החולים. השוואה בין הרכב החברות בקופות חולים לפי קופה בישראל ובת"א-יפו בין דצמבר 1994 (ערב החלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי) לדצמבר 2008 מראה שבת"א-יפו חלה ירידה של 18.3% באחוז החברים בקופת חולים הכללית בדומה לירידה שחלה בישראל (של 17.0%). באחוז החברים בקופת חולים מכבי בעיר הייתה עלייה דומה לזו שבישראל (של כ-26%). באחוז החברים בקופת חולים מאוחדת נרשמה בעיר עלייה נמוכה בהשוואה לזו שנרשמה בישראל (של 26.9% לעומת 58.3%, בהתאמה). ביחס לקופ"ח חולים לאומית נרשמו מגמות שונות בעיר ובישראל: בעיר הייתה ירידה של 14.9% בחברות בקופה זו ואילו בישראל נרשמה עלייה של 9.4%.

3. סיבות מוות

ב-2007 נפטרו 3,475 תושבים (לא כולל פטירת 25 תינוקות), מתוכם 3,410 יהודים ואחרים (לוח 13.11). סיבות המוות השכיחות ביותר בקרב כלל האוכלוסייה הן: שאתות ממאירות (סרטן) (24%), מחלת לב איסכמית (היצרות בעורקי הלב הכליליים) אחרת (9%), מחלות כלי הדם במוח (7%), מחלות לב אחרות (6%) וסוכרת (5%).

בשנים 2001-2008 ממוצע פטירת תינוקות בעיר עמד על 20.5 תינוקות בשנה. ושיעורם לאלף לידות חי בעיר היה נמוך מזה שבכלל אוכלוסיית ישראל (3.1 לעומת 3.8, בהתאמה).

4. הפסקת הריון

בשנת 2007 ניתנו 1,484 אישורים להפסקת הריון לתושבות העיר ע"י הוועדות להפסקת הריון והם מהווים כ-8.0% מכלל האישורים שנתנו בישראל (זהו אחוז גבוה יחסית בהשוואה לחלקם היחסי של האישורים בירושלים ובחיפה העומד על כ-5.0% בכל אחת מהן). 99.1% מהפניות להפסקת הריון בת"א - יפו קיבלו את אישור הוועדות, וכך גם בישראל.

שיעור האישורים להפסקת הריון שנתנו ל-1,000 בנות בגילי 15-49 בעיר הוא גבוה מזה שבישראל: 14.5 ו-11.2, בהתאמה (2007). לאורך השנים מסתמנת ירידה בשיעור הפניות להפסקת הריון (ל-1,000 בנות בגיל 15-49) בעיר מ-31.4 ב-1988 ל-14.6 בשנת 2007. בישראל באותן שנים הייתה גם ירידה בשיעור הפניות, אך הירידה הייתה מתונה יותר. יש לציין, שהנתונים הנ"ל מתייחסים רק

להפסקות הריון שנערכו באופן חוקי. אין בידינו נתונים על הפסקות הריון שנעשו ללא אישור הוועדות להפסקות הריון.

5. השירות לבריאות התלמיד

משנת הלימודים תשנ"ט (1998/1999) חל שינוי באחריות למתן שירותי הבריאות לתלמידי העיר ורק תלמידי גני הילדים והחטיבה העליונה (י' - יב') נמצאים בפיקוח רפואי של האגף לבריאות הציבור (ראה פירוט בפרק 16). מאפריל 2007 הופרטו שירותי הבריאות לתלמיד בבתי הספר היסודיים והם ניתנים ע"י "האגודה לשירותי בריאות הציבור" - מחוז תל-אביב. בשל אי-הרציפות בריכוז הנתונים לשנת תשס"ז (2007/2006) לא ניתן לעדכן את הנתונים על פעולות השירות לבריאות התלמיד לשנה זו.

להלן נתונים על פעולות השירות לבריאות התלמיד לשנת 2008-2007 (תשס"ח):

פעילות	מספר תלמידים
בדיקת ראייה בכיתות א', ח'	5,256
בדיקת רופא בכיתות א', ז'	4,327
בדיקת שמיעה בכיתה א'	2,476
בדיקת גדילה בכיתות א', ג', ה', ז', ט' (שקילה ומדידת גובה)	10,267
השלמות חיסוני שגרה	37
חיסונים נוספים (HAV, HBV)	29
חיסונים בכיתות א', ב', ח'	10,573

6. מגן דוד אדום - אזור דן

מד"א אזור דן, שתחנתו הראשית בת"א, משרת את האוכלוסייה של הערים תל-אביב-יפו, בני-ברק, גבעתיים, רמת-גן. מבין אזורי מד"א, אזור דן הוא הגדול ביותר בארץ מבחינת נפח הפעילות שלו. בשנת 2008 חלה עלייה של 52% במספר החולים באמבולנסים רגילים בהשוואה לשנת 2007.

על מנת לתת מענה טוב לנוזקים, פוזרו האמבולנסים בנקודות הזנקה משניות על מנת לקצר את זמן התגובה. נקודות ההזנקה נמצאות בת"א-יפו ברחובות שבטי ישראל, יגאל אלון, מאז"ה ואלקלעי, בבני-ברק ברחוב נפחא וברמת גן ברחוב הגילגל.

להלן נתונים על פעולות מד"א לשנת 2008:

פירוט	אמבולנסים רגילים	נט"ן (ניידות טיפול נמרץ)
חולים	32,185	9,803
יולדות	126	40
תאונות דרכים	4,498	858
תאונות עבודה	42	11
נפגעים אחרים	6,222	1,376
אבטחות/תרגילים	786	237